

नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड १६] काठमाडौं, चैत्र २१ गते २०२३ साल [संख्या ४८

श्री ५ को सरकार

गृह-पञ्चायत मन्त्रालय

श्री ५ को सरकारले बनाएको तल लेखिएबमोजिमको नगर-पञ्चायत (कार्य-व्यवस्था) (चौथो संशोधन) नियमावली, २०२३ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको।
छः-

नगर-पञ्चायत (कार्य-व्यवस्था) (चौथो संशोधन) नियमावली, २०२३

नगर-पञ्चायत (कार्य-व्यवस्था) नियमावली, २०२० (यसपछि मूल नियमावली भनिएको) मा संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नगर-पञ्चायत ऐन, २०१६ को दफा ५६ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छः-

- संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः- (१) यो नियमहरूको नाम "नगर-पञ्चायत (कार्य-व्यवस्था) (चौथो संशोधन) नियमावली, २०२३" रहेको छ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।
- मूल नियमावलीको नियम ६ मा संशोधनः- मूल नियमावलीको नियम ६ को अन्तिममा देहायको वाक्य थपिएको छः-

(१)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएकोपछि मात्र लागु हुनेछ।

“घर धनी, जग्गा धनी, व्यापारी वा कुनै पेशा वा व्यवसायमा लागेको व्यक्तिसंग अतिरिक्त, शिक्षा कर उठाउँदा समान पेशा तथा व्यवसाय गर्ने व्यक्तिहरूसँग समान दर तोकी उठाउनु पर्छ । घर, जग्गाको क्षेत्रफल, आय, वा व्यापारिक वस्तुको मूल्यको आधारमा लिन पाइने छैन ।”

३. मूल नियमावलीको नियम ७ मा संशोधन:- मूल नियमावलीको नियम ७ को सट्टा देहायको नियम ७ राखिएको छ:-

७. नगर-पञ्चायतले उठाउन सक्ने कर, दस्तुर, फी आदि:- (१) नगर-पञ्चायतले आफ्नो क्षेत्रभित्रका जुनसुकै किसिमका व्यापारीहरूसँग निजहरूले सो क्षेत्रभित्र विक्री गर्ने मालको मूल्यको रु. १००।- एक सयमा १३० पैसामा नबढाई कर उठाउन सक्नेछ ।

तर कुनै मालको मूल्य नखुलेको कारणले मूल्य निर्धारित गर्नपर्ने आवश्यकता पर्ने आ.एम.मा नगर-पञ्चायतका प्रधानपञ्च, स्थानीय जिल्ला-पञ्चायत सचिव र सम्बन्धित नगर-पञ्चायत इलाकाभित्र व्यापार संघ भए सो संघले मनोनीत गरेको एकजना व्यक्ति वा व्यापार संघ नभए स्थानीय अञ्चलाधीशले मनोनीत गरेको १ जना गैरसरकारी व्यक्ति सम्मिलित भएको समितिले न्यायोचित आधारमा मूल्य निर्धारित गर्नेछ ।

(२) नगर-पञ्चायतले आफ्नो इलाकाभित्रको व्यापार, व्यवसाय र पेशाका सम्बन्धमा देहायबमोजिम कर लगाउन सक्नेछ:-

(क) पर्यटन उद्योग, २०२१ को दफा २८ बमोजिम दर्ता भएको पर्यटकको स्तरको होटेलका हकमा रु. १।- देखि रु. १०००।- सम्म वार्षिक कर,

(ख) अन्य होटेल, रेष्टुराँ, चियापसल, हलुवाई पसलमा रु. १।- देखि रु. २००।- सम्म वार्षिक कर,

(ग) मासु, पान, फलफूल, तरकारी, दूध, दही, तमाखु, घ्यू, तेल र त्यस्तै अन्य व्यापारिक वस्तुहरू विक्री गर्ने पसल, हजामको सैलून, सूचिकारको टेलरिङ्हाउस, कपडा धुने ठाउँ, सुन चाँदीको गहना बनाउने पसल, कामी पसल, सवारीको साधन मर्मत गर्ने मेकानिक्स, रेडियो मेकानिक्स, घडी मेकानिक्स, सिकर्मी, डकर्मी, रङ्ग रोगन लगाउने, सार्की पसल र त्यस्तो अरु व्यवसायिक पसल वा कार्यालयहरूमा रु. १।- देखि रु. ५०।- सम्म वार्षिक कर,

(घ) सोडा पानी, आइसक्रिम, सर्वत, मिश्री, विस्कुट, पाउरोटी, केक, ईट, टायल, साबुन, झिगडी, चिमनी तेल वा त्यस्तो अन्य पदार्थहरू उत्पादन गर्ने औद्योगिक व्यवसायहरूमा रु. १।- देखि रु. १५०।- सम्म वार्षिक कर,

(ङ) एजेन्सी, बिमा (इन्स्योरेन्स) वा छापाखानामा रु. २००।- सम्म वार्षिक कर,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (च) सिनेमा वा अरु यस्तै स्थायी मनोरञ्जनका व्यवसायमा रु. १०१- देखि रु. १२००१- सम्म वार्षिक कर अस्थायी मनोरञ्जनका व्यवसायमा पटकै पिच्छे रु. १०१- मा नबढाइ कर,
- (छ) मादक पदार्थ उत्पादन गर्ने साधारण खालको प्रत्येक भट्टीमा रु. ४५१- सम्म वार्षिक कर, मझौला खालको प्रत्येक डिष्टिलरीमा रु. ७००१- सम्म वार्षिक कर र ठूला ठूला खालका प्रत्येक डिष्टिलरीमा रु. १५००१- सम्म वार्षिक कर,
- (ज) बोतलबन्दी विदेशी मात्र वा स्वदेशी र विदेशी समेत मादक पदार्थ विक्री गर्ने प्रत्येक पसलमा रु. १५०१- सम्म वार्षिक कर, साधारणतया अरु वस्तु पनि साथ साथै विक्री गर्ने वा नगर्ने भए तापनि मुख्यतया डिष्टिलरीबाट तयार भएको बोतलबन्दी स्वदेशी रक्सीसमेत विक्री गर्ने प्रत्येक पसलमा रु. ७५१- सम्म वार्षिक कर, मुख्यतया अरु वस्तुको साथसाथै साधारणतया डिष्टिलरीबाट तयार भएको बोतलबन्दी स्वदेशी रक्सीसमेत विक्री गर्ने प्रत्येक पसलमा रु. ३६१- सम्म वार्षिक कर,
- (झ) विदेशी मात्र वा स्वदेशी र विदेशीसमेत बोतलबन्दी मादक पदार्थ खुल्ला बोतल विक्री गर्ने वा ख्वाउनेसमेत प्रबन्ध भएको प्रत्येक वारमा रु. १५०१- सम्म वार्षिक कर,
- स्पष्टीकरण:- मादक पदार्थ ख्वाउने वा विक्री गर्नेसमेतको प्रबन्ध भएको रेष्टुरा वा होटेलमा रेष्टुरा वा होटेलको बेग्लै र वारको बेग्लै कर लिन सकिने छ,
- (ञ) स्वदेशी खुल्ला बोतल मादक पदार्थ मात्र विक्री गर्ने वा ख्वाउनेसमेत प्रबन्ध भएको प्रत्येक भट्टी वा पसलमा रु. २४१- सम्म वार्षिक कर,
- (ट) चर्सा संकलन गरी नेपाल अधिराज्य बाहिर निकासी गर्न एकहट्टी ठेक्का पाउनेसंग नगर-पञ्चायत इलाकाभित्र उपलब्ध गरी निकासी हुने चर्साको दुई साइज कायम गरी सानो साइज प्रत्येक चर्साको १४ पैसा र ठूलो साइजको प्रत्येक चर्साको १८ पैसा दरले कर,
- (ठ) चर्सा बाहेक अरु कुनै पदार्थ संकलन गरी नेपाल अधिराज्य बाहिर निकासी गर्न एकहट्टी ठेक्का पाउनेसंग नगर-पञ्चायत इलाकाभित्र उपलब्ध गरी निकासी हुने माल वस्तुको स्थानीय बजार भाउले हुने मूल्यको रु. १००१- मा १३० पैसामा नबढाई कर,
- (ड) धान, पिठो, दाल आदि कुट्ने तथा पिध्ने मिल वा कल कारखानामा रु. १००१- सम्म वार्षिक कर,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रसिद्ध गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(४)

नेपाल राजपत्र भाग ३

(ढ) आफ्नो क्षेत्रभित्रका डाक्टर, वकिल र इन्जिनियरको पेशामा रु. ५१- देखि रु. २००१- सम्म वार्षिक कर,

(ण) व्यवसायिक दृष्टिकोणबाट प्रचार गर्न टाँसिने वा राखिने प्रत्येक पोष्टर, साइनबोर्ड, मानचित्र आदिमा उपल्लो हदमा रु. १०१- सम्म वार्षिक कर,

(३) नगर-पञ्चायतले आफ्नो इलाका भित्रको ठेगानामा दर्ता भएको प्रत्येक साइकलमा वार्षिक कर रु. ११- देखि ३१- सम्म, प्रत्येक रिक्सा, ठेलगाडी, सनसाइकल, मोटर साइकल, स्कूटर, अटो साइकलमा वार्षिक कर रु. ११- देखि १८१- सम्म, पशुद्वारा चालित प्रत्येक सवारीमा वार्षिक कर रु. ११- देखि रु. २४१- सम्म, भाडामा राखिएको प्रत्येक जीप, कार, ल्याण्डरोवर, स्टेशन वाइगन, अटोरिक्सामा वार्षिक कर रु. ६०१- सम्म तर निजी प्रयोगमा रहेको भए प्रत्येकको रु. ६०१- सम्म र भाडा वा निजी प्रयोग जुन रूपको भए पनि प्रत्येक ट्रक लहरी, बस आदिमा वार्षिक कर रु. ५००१- सम्म सवारी कर लगाउन सक्नेछ ।

(४) नगर-पञ्चायतले आफ्नो इलाकाभित्रको ठेगानामा दर्ता नभएको तर आफ्नो इलाकाभित्र आफूले बनाएको वा आफ्नो नियन्त्रणमा रहेको बाटोमा प्रयोग हुने देहायको प्रत्येक सवारीमा पटकै पिच्छे बढीमा देहायको दरले सवारी कर लगाउन सक्नेछ :-

(क) प्रत्येक रिक्सा, ठेलगाडी, सनसाइकल, मोटरसाइकल, स्कूटर, अटोसाइकलमा प्रतिमाइल १५ पाँच पैसासम्म ।

(ख) पशुद्वारा चालित प्रत्येक सवारीमा प्रतिमाइल १७ सात पैसासम्म ,

(ग) भाडावाल प्रत्येक जीप, कार, लेण्डरोभर, स्टेशन वाइगन, अटोरिक्सामा प्रतिमाइल १० दश पैसासम्म ।

तर निजी प्रयोगमा प्रतिमाइल १५ पाँच पैसासम्म मात्र लिइने छ ।

(घ) भाडावाल वा निजी प्रयोग जुनसुकै भए पनि प्रत्येक ट्रक, लहरी, बसमा प्रतिमाइल १५० पचास पैसासम्म ।

(५) अनिवार्य तथा निःशुल्क प्राथमिक शिक्षा कर लागू गरिएकोमा बाहेक नगर-पञ्चायतले आफूले चलाएको शिक्षालयमा सम्बन्धित अञ्चलको शिक्षा अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिई मासिक फी लगाउन सक्नेछ ।

(६) नगर-पञ्चायतले कुनै घर पर्खाल वा त्यस्तो कुनै बनोटको नक्सा पास गर्दा आर. सि. सि. सिमेन्ट वा सुर्की चुना (वज्र) को जोडाइ छ भने प्रति १००१- एकसय घन फिटको १२० पैसादेखि १५० पैसासम्म र पक्की ईट वा ढुङ्गामा माटोको जोडाइ छ भने प्रति १००१- एकसय घन फिटको १५ पैसादेखि १२० पैसासम्म र काठको टाढी वा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

काँचो इटको गारो भए प्रति १००।- एकसय घन फिटको ११ पैसादेखि १० पैसासम्म दस्तूर लगाउन सक्नेछ ।

(७) नगर-पञ्चायतले आफ्नो इलाकाभित्र कुनै घर जग्गाको पञ्चकृति मोल तोक्नुपर्ने भएकोमा सो बापत घर जग्गा धनीबाट सयकडा १५ पैसा दस्तूर लिन सक्नेछ ।

तर खास अवस्थामा श्री ५ को सरकारले सो दस्तूर नलिन आदेश दिन सक्नेछ ।

४. मूल नियमावलीको नियम ८ मा संशोधन:- मूल नियमावलीको नियम ८ को उप-नियम (२) को सट्टा देहायको उप-नियम (२) राखिएको छ:-

(२) नगर-पञ्चायतले नियम ७ को उप-नियम (२)को(ट) र (ठ) मा लेखिएदेखि बाहेक निकासी वा पैठारी हुने अरु कुनै मालसामानमा निकासी वा पैठारी कर लगाउन पाउने छैन र केन्द्रीय अन्तःशुल्क लाग्ने माल वस्तुमा थप कर, दस्तूर फी समेत लगाउन पाउने छैन ।

(३) ठेकदारले एकहट्टी महुवा पैठारी गर्नेमा नगर-पञ्चायतले कुनै किसिमको कर लगाउन पाउने छैन ।

५. मूल नियमावलीको नियम ११ मा संशोधन:- मूल नियमावलीको नियम ११ को सट्टा देहायको नियम ११ राखिएको छ :-

(११) सदस्यले पाउने भत्ता:-

(क) प्रधानपञ्चले वा निजको अनुपस्थितिमा सो पदको काम गर्ने उप-प्रधानपञ्च वा सदस्यले मासिक रु. २००।- दुईसयमा नबढाई नगर-पञ्चायतको बैठकद्वारा तोकिएबमोजिमको मासिक भत्ता नगर-पञ्चायत कोषबाट पाउने छ ।

(ख) प्रधानपञ्च, उप-प्रधानपञ्च वा अन्य कुनै सदस्यले नगर-पञ्चायतको बैठकमा वा नगर-पञ्चायतको दुई वा सोभन्दा बढी सदस्यको समितिको बैठकमा हाजिर भए बापत प्रतिदिन रु. १५।- पन्ध्रमा नबढाई नगर-पञ्चायतको बैठकद्वारा तोकिएबमोजिम बैठकभत्ता नगर-पञ्चायतको कोषबाट पाउने छ ।

(ग) नगर-पञ्चायतको बैठकको पूर्व स्वीकृति लिई नगर-पञ्चायतको काममा नेपाल अधिराज्यभित्र र बाहिर भ्रमण गर्नुपर्दा नगर-पञ्चायतका प्रधानपञ्च र अन्य सदस्यहरूले श्री ५ को सरकारबाट तोकिएबमोजिम दैनिक भ्रमण भत्ता नगर-पञ्चायत कोषबाट पाउने छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट ५३२ गत गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) श्री ५ को सरकार वा अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्थाबाट प्राप्त भएको अनुदान सहायता, चन्दा वा ऋणको रकमबाट भत्ताको निमित्त खर्च गर्न पाइने छैन ।

(ङ) नगर-पञ्चायत कोषबाट सदस्यको भत्ताको निमित्त परसारिएको रकम बाहेक अन्य शीर्षकको निमित्त परसारिएको रकमबाट भत्ताको निमित्त खर्च गर्न पाइने छैन ।

६. मूल नियमावलीको नियम १४ पछि नियम १४ क. थप्ने:-मूल नियमावलीको नियम १४ पछि देहायबमोजिमको नियम १४ क. थपिएको छ:-

१४ क. ठेक्का पट्टा सम्बन्धी व्यवस्था:- (१) नगर-पञ्चायतले कुनै रकम कलमको ठेक्का-पट्टा बन्दोबस्त गर्नुपरेमा देहायका कुराहरू खुलाई पन्ध्र दिन अगावै सूचना प्रकाशित गर्नुपर्छ:-

- (क) साविक ठेक लाग्ने भएको भए कति रुपैयाँ वा के शर्तमा ठेक लागेको हो त्यस-सम्बन्धी पूर्ण विवरण,
- (ख) अब दिइने ठेक्काको प्रस्तावित शर्तहरू,
- (ग) टेण्डर पठाउनुपर्ने स्थान वा अधिकारी,
- (घ) टेण्डर बापत चाहिने दस्तूर,
- (ङ) टेण्डर दाखिल हुनुपर्ने समय र मिति, र
- (च) टेण्डर खोल्ने समय, मिति र स्थान ।

तर टेण्डर आह्वान नगरी बढाबढ वा घटाघट गराइने भएमा माथि खण्ड (क) र (ख) मा लेखिएका कुराहरूको साथसाथै बढाबढ वा घटाघट हुने स्थान, समय, मिति र अन्य आवश्यक कुराहरू समेत उल्लेख गरी कम से कम ७ दिन अगावै सूचना प्रकाशित गर्नुपर्छ ।

(२) नगर-पञ्चायतले कुनै रकम कलमको ठेक्का दिँदा ठेक्का प्राप्त गर्नेसित ठेक अङ्कको ५ प्रतिशत रकम धरौट लिई मात्र ठेक स्वीकृतिको प्रमाणपत्र दिइने छ ।

तर नगर-पञ्चायतले घटाघट गर्नुपर्ने काममा सबैभन्दा घटी अङ्क कबूल गर्नेलाई र बढाबढ गर्नुपर्ने कलममा सबैभन्दा बढी अङ्क कबूल गर्नेलाई दिनुपर्छ ।

आज्ञाले-

उपरथी छेत्रविक्रम राणा

श्री ५ को सरकारको सचिव ।